

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 75 0 Рс 044116 21 Рев
Бања Лука, 28.10.2022. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Тање Бундало, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља З.К. из Б.Л., кога заступа КК, адвокат из Б.Л., против туженог ЗП Х.Н.В. а.д., М.Г., кога заступа Б.Ц., адвокат из Б.Л., ради заштите права из радног односа, вриједност спора 31.000,00 КМ, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 75 0 Рс 044116 20 Рсж 2 од 9.6.2021. године, на сједници одржаној 28.10.2022. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се дјелимично усваја и обе нижестепене пресуде преиначавају у дијелу којим је обавезан тужени да тужитеља распореди на послове радног мјеста - руководиоца Кадровске службе које је обављао прије незаконитог отказа уговора о раду на начин, да се обавезује тужени да тужитеља распореди на раније или друге послове који одговарају његовим стручним и радним способностима, те се преиначава и одлука о законској затезној камати на досуђене износе изгубљене плате и тужени се обавезује да тужитељу исплати накнаду на име изгубљене плате, са законском затезном каматом како слиједи:

- за децембар 2016. године у износу од 525,12 КМ, са законском затезном каматом од 1.2.2017. године до исплате,
- за јануар 2017. године у износу од 1.925,43 КМ, са законском затезном каматом од 1.3.2017. године до исплате,
- за фебруар 2017. године у износу од 1.925,43 КМ, са законском затезном каматом од 1.4.2017. године до исплате,
- за март 2017. године у износу од 1.925,43 КМ, са законском затезном каматом од 1.5.2017. године до исплате,
- за април 2017. године у износу од 1.935,07 КМ, са законском затезном каматом од 1.6.2017. године до исплате,
- за мај 2017. године у износу од 1.935,07 КМ, са законском затезном каматом од 1.7.2017. године до исплате,
 - за јуни 2017. године у износу од 1.935,07 КМ, са законском затезном каматом од 1.8.2017. године до исплате,
- за јули 2017. године у износу од 1.935,07 КМ, са законском затезном каматом од 1.9.2017. године до исплате,
- за август 2017. године у износу од 1.935,07 КМ, са законском затезном каматом од 1.10.2017. године до исплате,
- за септембар 2017. године у износу од 1.935,07 КМ, са законском затезном каматом од 1.11.2017. године до исплате,

- за новембар 2019. године у износу од 1.983,72 КМ, са законском затезном каматом од 1.1.2020. године до исплате,
- за децембар 2019. године у износу од 1.983,72 КМ, са законском затезном каматом од 1.2.2020. године до исплате,
- за јануар 2020. године у износу од 1.983,72 КМ, са законском затезном каматом од 1.3.2020. године до исплате и
- за фебруар 2020. године у износу од 1.983,72 КМ, са законском затезном каматом од 1.4.2020. године до исплате,

док се у осталом дијелу, у односу на одлуку о главној ствари и о трошковима поступка, ревизија одбија.

Захтјев туженог за накнаду трошкова састава ревизије, се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Мркоњић Граду број 75 0 Рс 044116 20 Рс 2 од 28.9.2020. године, поништени су као незаконити акти туженог и то одлука Управе број: ... од 22.12.2016. године и рјешење број: ... од 22.12.2016. године, којим је тужитељу отказан Уговор о раду на неодређено вријеме број: ... од 18.3.2015. године и обавезан је тужени да тужитеља врати на рад и распореди на послове радног мјеста - руководилац Кадровске службе које је обављао прије незаконитог отказа уговора о раду и да му исплати накнаду на име изгубљене плате за период: децембар 2016. године фебруар 2020. године, у мјесечним износима и са законским затезним каматама као у изреци пресуде и накнаду на име изгубљеног регреса за 2018, 2019. и 2020. године, у износима и са законским затезним каматама назначеним у изреци пресуде, те накнаду на име изгубљеног топлог оброка за период од 22.12.2016. до 31.3.2020. године, у мјесечним износима и са законским затезним каматама као у изреци пресуде. Истом пресудом обавезан је тужени да на име обавезног осигурања тужитеља уплати Пореској управи Републике Српске доприносе за пензијско и инвалидско осигурање и друге доприносе и порезе по основу рада за период од 22.12.2016. до 29.2.2020. године и да му накнади трошкове поступка у износу од 4.293,50 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 75 0 Рс 044116 20 Рсж 2 од 9.6.2021. године, жалба туженог је дјелимично усвојена и првостепена пресуда преиначена у ставу 3. и 4. изреке на начин, да су одбијени захтјеви тужитеља за исплату накнаде на име регреса за кориштење годишњег одмора за 2017, 2018. и 2019. годину и накнаде за топли оброк за период 22.12.2016. до 31.3.2020. године, те је преиначена и одлука о трошковима поступка и обавезан је тужени да тужитељу накнади трошкова првостепеног поступка у износу од 3.220,12 КМ, умјесто износа од 4.293,50 КМ, а у осталом дијелу је жалба одбијена и првостепена пресуда у преосталом досуђујућем дијелу одлуке о главној ствари потврђена, те је о захтјевима странака о накнади трошкова жалбеног поступка одлучено као у изреци пресуде.

Тужени ревизијом побија другостепену пресуду у дијелу којим је његова жалба одбијена и првостепена пресуда потврђена и у преиначавајућем дијелу (став 5. изреке првостепене пресуде, у односу на трошкове поступка) и предлаже да се у складу са одредбом члана 249. и 250 Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике

Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП), ревизија усвоји и да се обавезе тужитељ да туженом накнади трошкове поступка са законском затезном каматом и трошкове састава ревизије у износу од 1.316,25 КМ.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија је дјелимично основана.

Тужитељ захтјевом у тужби тражи да се пониште побијана одлука и рјешење туженог по основу којих му је утврђен престанак радног односа; враћање на рад, на послове радног мјеста које је обављао прије незаконитог отказа уговора о раду; и исплату накнаде на име изгубљене плате, регреса за кориштење годишњег одмора и накнаде за топли оброк, те уплати припадајућих доприносе и порезе по основу рада.

Расправљајући о овако постављеном тужбеном захтјеву првостепени суд је на основу проведених доказа утврдио: да је тужитељ 8.3.2015. године на основу уговора о раду на неодређено вријеме број ... засновао радни однос код туженог, на радном мјесту Руководилац кадровске службе, а да је у периоду од 1993. до 2015. године радио на пословима руководиоца правне службе, помоћника директора и члана Управе – Извршног директора за организационо правне и кадровске послове; да је рјешењем туженог број ... од 21.9.2016. године, тужитељ привремено удаљен са рада у трајању од три мјесеца, због извршења радњи за које постоје основи сумње да представљају кривично дјело; да је тужени упутио тужитељу Обавјештење број ... од 12.12.2016. године, о постојању разлога за отказ уговора о раду, у којем му је остављен рок од 8 дана ради изјашњења на наводе из обавјештења - које је тужитељу достављено 14.12.2016. године; да током поступка није утврђено да је тужитељ доставио изјашњење везано за наведено обавјештење, које изјашњење тужитеља од 27.12.2016. године је уложено у списе овог предмета; да је одлуком директора туженог број ... од 22.12.2016. године и рјешењем директора туженог број ... од 22.12.2016. године отказан уговор о раду тужитељу, због извршења радњи за које постоје основи сумње да представљају кривична дјела (фалсификат исправе), због неправилног начина пријема Б.К.Д. (која је кћерка тужитеља) на радно мјесто руководиоца кадровске службе и због неовлаштеност изношења информација и службене документације из предузећа; да је тужени 29.9.2016. године поднио кривичну пријаву Окружном јавном тужилаштву Б.Л., против З. К., због продуженог кривичног дјела злоупотребе службеног положаја или овлашћења, да је пресудом Основног суда у Мркоњић Граду број 75 0 К 048587 19 К од 6.12.2019. године именовани оглашен кривим за наведено кривично дјело..., која пресуда је укинута рјешењем Окружног суда у Бањој Луци број 75 0 К 048587 20 Кж од 20.5.2020. године и предмет је враћен првостепеном суду на поновно суђење; да је по тужби тужитеља вођен поступак код истог првостепеног суда, ради поништења одлуке туженог број ... од 20.9.2016. године и рјешења број ... од 21.9.2016. године, о удаљењу тужитеља са рада и да је првостепеном пресудом од 19.1.2018. године, поништена наведена одлука и рјешење и обавезан је тужени да тужитељу исплати плате за период удаљења, а одбијен је захтјев за враћање на послове које је обављао прије суспензије и та пресуда је потврђена пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 75 0 Рс 042789 18 Рсж од 29.1.2019. године; да је финансијски вјештак Ж.В. обрачунао плате и накнаде које су овдје предмет спор, које би тужитељ примио да му није отказан уговор о раду; и да је тужитељ тужбу у овој правној ствари поднио 26.4.2017. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио, да тужитељ није извршио напријед описане радње које су му стављене на терет, које је тужени квалификовао повредама радне обавезе прописаним одредбом члана 179. став 2. тачка 4. и став 3. тачка 5. Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“, број 1/16 до 119/21, даље ЗР). Према становишту тога суда, с обзиром да је тужитељу обавјештење туженог о постојању разлога за отказ уговора о раду (којим му је дат рок од 8 дана за изјашњење на наведе из обавјештења), достављено 14.12.2016. године и да је одлука и рјешење туженог од 22.12.2016. године о отказу уговора о раду донесена прије истека рока за изјашњење, побијана одлука и рјешење туженог, су незаконити. Из ових разлога и због застарјелости покретања дисциплинско поступка против тужитеља усљед протеча субјективног рока од 3 мјесеца, од дана сазнања за чињенице због којих је отказан уговор о раду и објективног рока од 6 мјесеци, од дана наступања чињеница за отказ уговора о раду, првостепени суд је усвојио тужбени захтјев тужитеља као у изреци пресуде.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења, али не и правне закључке првостепеног суда па је дјелимичним усвајањем жалбе туженог првостепену пресуду преиначио и одбио захтјев тужитеља за исплату регреса за спорни период и изгубљене накнаде на име топлог obroка, те је преиначио и одлуку о трошковима поступка, а у преосталом дијелу је жалбу одбио и првостепену пресуду у осталом дијелу потврдио. Цијенећи, да није било основа за отказ уговора о раду тужитељу, јер тужени није имао непосредних доказа да је тужитељ затечен у вршењу кривичног дјела, нити, да је учинио тежу повреду радне обавезе, жалбу туженог је одбио и првостепену пресуду потврдио. У погледу жалбених навода, да је у конкретном случају суд по основу одредбе члана 195. сттав 2. ЗР, требао одбити тужбени захтјев за враћање на рад и досудити тужитељу шест плата је закључио, да нема мјеста примјени наведене одредбе јер није било основа да се тужитељу да отказ уговора о раду, по основу вршења кривичног дјела, а ни због теже повреде радне обавезе.

У овом ревизионом поступку спорном се указује другостепена одлука у усвајајућем дијелу тужбеног захтјева.

Чланом 179. ЗР прописани су случајеви у којим послодавац може раднику дати отказ уговор о раду. Према ставу 2. тачка 3. овог члана послодавац може да откаже уговор о раду раднику који својом кривицом учини тежу повреду радне обавезе, злоупотребе положаја, са материјалним или другим штетним посљедицама по послодавца и ако ода пословне или службене тајне (члан 179. став 2. тачка 4). По ставу 3. тачка 5. (тада важеће) исте законске одредбе (која је престала да важи на основу Одлуке Уставног суда Републике Српске, број У-66/20 од 29.9.2021. године „Службени гласник Републике Српске“, број 91/21), послодавац може да откаже уговор о раду раднику који не поштује радну дисциплину и то: ако његово понашање представља радњу извршења кривичног дјела учињеног на раду и у вези са радом, независно од тога да ли је против радника покренут кривични поступак за кривично дјело.

Тужени је у дисциплинском поступку који је претходио доношењу побијане одлуке и рјешења тужитељу ставио на терет теже повреде радних обавеза и то: радње за које постоје основи сумње да представљају кривична дјела (фалсификат исправе), у вези које је туженом 22.8.2016. године достављена анонимна пријава, да диплома економског техничара за радницу туженог Б.В. (према чијим наводима је ту диплому добила од тужитеља), није стечена на законит начин - на основу које је уговором о раду број ... од 6.11.2014. године именована распоређена са радног мјеста „дактилограф“ на радно

мјесто „економски техничар“; пријем Б.К.Д. (која је кћерка тужитеља) на радно мјесто руководиоца кадрове службе (по основу уговора о раду на неодређено вријеме број ... од 23.8.2011. године), иако није испуњавала услове, јер није имала двије године радног искуства који услов је прописан Правилником о систематизацији и унутрашњој организацији (имала је једну годину и пет дана радног искуства); и предаја суду (на припремном рочишту од 6.6.2016. године) службене документације, противно Процедуре туженог за управљање документима од 4.4.2011. године и Наредби број ... од 6.4.2009. године, о забрани изношења службене документације и давању информација, која је тужитељу служила као доказни материјал у предмету број 75 0 Рс 040820 16 Рс, који је вођен по тужби тужитеља против туженог, ради поништења рјешења о удаљењу тужитеља са рада.

Према чињеничном утврђењу нижестепених судова, које сагласно одредби члана 240. став 2. ЗПП, не може бити предмет преиспитивања у овом ревизионом поступку, тужени provedеним доказима није доказао да је било основа за отказ уговора о раду, па је суд стекао увјерење да тужитељ није извршио радње квалификоване од стране туженог као напријед описане теже повреде радних обавеза, које су тужитељу стављене на терет. Код предњег утврђења нижестепених судова, нема мјеста даљњим ревизионим наводима у том правцу, а с тим у вези, ни приједлогу ревидента да се кривична пресуда Основног суда у Мркоњић Граду број 75 0 К 048587 20 К 2 од 1.2.2021. године (која је достављена уз ревизију) проведе као доказ у овом ревизионом поступку, у сврху доказивања ревизионих приговора о процесним повредама учињеним пред другостепеним судом, на које је указано у ревизији, јер овај суд суди на основу чињеничног утврђења нижестепених судова.

Супротно наводима ревизије, правилан је закључак нижестепених судова да тужени није провео поступак доношења напријед означене одлуке и рјешења о отказу уговора о раду тужитељу на начин прописан одредбом члана 180. ЗР, јер је исте донио прије истека рока од 8 дана датог тужитељу да се изјасни на наводе из обавјештења што, и по оцјени овог суда, побијану одлуку и рјешење чини незаконитим, па се не могу прихватити основаним наводи ревизије да је та чињеница без значаја за правилност одлука туженог о отказу уговора о раду. На овакав закључак овог суда, без значаја је чињеница да је тужитељ рјешење о отказу уговора о раду примио 23.12.2016. године, када је већ протекао дати му рок за изјашњење, јер је за оцјену правилности поступка који је претходио доношењу побијане одлуке и рјешења релевантан дан њиховог доношења (у односу на дан када је тужитељу достављено предметно обавјештење), а не дан достављања, као што то ревидент тврди.

Осим наведеног, и да то није тако (а јесте), код чињенице да је покретање дисциплинског поступка против тужитеља по сва три основа која су представљала отказне разлоге застарјело, како су правилно судили и нижестепени судови и за своје одлуке о томе су, за сваки од отказних основа, дали довољне и ваљане разлоге који су засновани на утврђеном чињеничном стању и материјалном праву, које као правилне прихвата и овај суд, отказ уговора о раду тужитељу дат је противно одредбама члана 184. ЗР, што представља довољан основ за усвајање тужбеног захтјева тужитеља.

С обзиром да је побијана пресуда у напријед наведеном дијелу донесена правилном примјеном материјалног права и на темељу утврђеног чињеничног стања, приговори ревидента да је другостепени суд у поступку доношења побијане пресуде починио повреде одредаба парничног поступка из члана 8. и 191. став 4. ЗПП, које је

ревидент образложио по сваком од отказних разлога, нису од значаја за правилност и законитост побијане пресуде.

У погледу ревизионог приговора да су нижестепени судови погрешно судили, када усљед погрешене оцјене проведених доказа и повреде одредбе члана 191. став 4. ЗПП, у конкретном случају нису примијенили одредбу члана 195. став 2. ЗР, овај суд налази, да код напријед наведеног чињеничног утврђења нижестепених судова да тужитељ није починио повреде радних обавеза које су му стављене на терет, нема мјеста примјени наведене законске одредбе, како то ревидент неосновано тврди у ревизији. С тим у вези, овдје ваља рећи, да с обзиром на временско важење Закона, у односу на вријеме радњи које се тужитељу стављају на терет, ова одредба је непримјенљива у односу на разлоге за отказ уговора о раду везане за радње за које постоје основи сумње да представљају кривична дјела (јер су чињенице за отказ уговора о раду по том основу наступиле закључењем уговора о раду од 23.8.2011. године на име Б.В., по основу „незаконите дипломе“), као ни у погледу отказног разлога који се тиче спорног распоређивања Б.Д. (које је извршено 6.11.2014. године), дакле, прије ступања на снагу сада важеће ЗР у којем је садржана наведена одредба. Слиједом наведеног означена одредба би иначе била релевантна (у случају да су остварене претпоставке за примјену исте), само у односу на отказни разлог који се односи на предају суду службене документације (противно Процедуре туженог од 4.4.2011. године и Наредби од 6.4.2009. године, о забрани изношења службене документације и давању информација), која документација је предата суду на припремном рочишту одржаном дана 6.6.2016. године, у напријед означеном предмету.

Насупрот наведеном, основано се у ревизији указује да нижестепене пресуде, у дијелу одлуке о враћању тужитеља на раније радно мјесто на којем је био распоређен прије отказа уговора о раду и одлуке о законској затезној камати на досуђене износе накнаде на име изгубљене плате, није заснована на закону.

Наиме, сагласно одредби члана 189. ЗР ако надлежни суд утврди да је отказ уговора о раду, који је послодавац дао раднику незаконит или без правног основа, наложиће послодавцу да радника врати на рад и распореди на послове које је обављао прије отказа уговора о раду или на друге послове који одговарају стручним и радним способностима радника, као и да му исплати накнаду на име изгубљене плате и других примања на које радник има право према општем акту и уговору о раду. Како је првостепена пресуда у том дијелу заснована на погрешној примјени материјалног права, који недостатак и поред указивања на наведени недостатак у жалби туженог, није отклонио ни другостепени суд, пазећи на правилну примјену материјалног права по службеној дужности (члан 241. ЗПП), дјелимичним усвајање ревизије туженог нижестепене пресуде су у том дијелу преиначене, као у изреци ове пресуде.

Одредбом члана 126. став 1. ЗР прописано је да се плата исплаћује у роковима утврђеним колективним уговором, општим актом и уговором о раду, најмање једанпут мјесечно, а најкасније до краја текућег мјесеца за претходни мјесец. И према уговору о раду закљученом између тужитеља и туженог, број ... од 18.3.2015. године, износ плате исплаћује се мјесечно, до тридесетог датума у мјесецу за протекли мјесец (тачка 5. уговора). Када се напријед наведено има у виду, нижестепене пресуде у дијелу одлуке о почеку рока за исплату законске затезне камате на досуђене износе накнаде изгубљене плате, нису засноване на закону, на што се такође основано указује у ревизији. Стога су,

правилном примјеном напријед означених одредби ЗР и уговора о раду, обе нижестепене пресуде у том дијелу преиначене као у изреци ове пресуде.

С обзиром на разлоге садржане у образложењу ове пресуде, остали наводи ревизије нису од значаја за правилност и законитост попбијане пресуде.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 248. и 250. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Како је тужени у овом ревизионом поступку успио у незнатном дијелу (који се односи на распоређивање тужитеља и на доспјелост законских затезних камата, као споредног потраживања), на основу одредбе члана 386. став 3. и 397. став 2. ЗПП, о трошковима поступка одлучено је као у изреци ове пресуде.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић